

Beharangozó

Nemrég került ki a nyomdából a Kölcsey Egyesület 3 Havi Szemléjének decemberi száma, amely szerintem nem fog csalódást okozni, ha kezünkbe vesszük, és elkezdjük olvasni. Már megszokhattuk a „tematikus” Szemléket, ez a szám a **Nemzeti összetartozás**ról szól.

A külső borítója nemesen egyszerű, az elején, fehér alapon nemzetünk három színe és a két évszám, 1920. és 2020. Az első egy fájdalmas eseményre utal, a második a tavalyi évre, amely a kerek évforduló.

Majdnem száz évvel ezelőtt fordult a Kölcsey Egyesület a magyar kultúra élharcosaihoz, hogy fogjanak össze, nehogy kihaljon a magyar szó az anyaországtól elszakított területeken. Az 1920 utáni magyar lelkészek, tanítók, tanárok, színészek, költők, írók, politikusok megtettek minden tőlük telhetőt a nemzeti identitás megőrzéséért. Munkásságuk nem volt hiábavaló, hiszen 2020-ra sem halt ki a magyar szó Aradon, többek között példa erre ez a kiadvány is.

Egy–a verébhez kapcsolódó– Sajó Sándor-versrészlettel indul a bevezető, s ezen a veréb jelképen el lehet gondolkodni: ki a veréb? A költő versének többi szakasza alapján a golyák, fecskék elrepülnek, de a verebek maradnak. Akkor átvitt értelemben– azzal együtt, hogy a költő szereti ezeket a kis szürke madarakat–, aki otthon maradt 1920-tól napjainkig, az veréb? Ugyancsak el lehet töprengeni az egyik cikkben szereplő, Dzsida Jenő *Psalmus*ából vett idézeten is. Vajon el kell fogadnom-e nemzettársamnak azt a magyart, aki erkölcsileg a legsúlyosabb bűnöket követi el, csupán azért, mert magyar?

A cikkírók tollából származó írások elgondolkodtatóak. Nagyjából az 1950-es évektől errefelé eltelt időről szóló emlékekről olvashatunk, s az írások jó része

egy-egy szűk keresztmetszete a cikkíró családjának, munkásságának, a munkahelyén törtéteknek, gondolkodásmódjának. Külön dicséret illeti őket, hogy nem az egyéni sérelmeiket sorolták fel, a mottó az is lehetne: „engem nem bántott senki.”

Minden téma más, minden írás mögött más és más az egyéniség, egyik sem jobb vagy rosszabb a többinél. A szerkesztők érdeme, hogy nem rangsoroltak, a visszaemlékezések abc sorrendben vannak.

A folyóirat színvonalát emeli a város eltűntetett múltjának, Fekete Károly által összegyűjtött fényképes bizonyítékai, valamint Simó Margit festőművésznő idáig meg nem jelent „abszurdjai”. Ez utóbbiak a kemény diktatúra éveiben születtek, mostanáig nem voltak publikusak. Az alkotások megdöbbenítőek. Íme csak néhány téma: gyilkos katona, akinek a belsejében másvalaki tartózkodik, és a létra, amely segítségével jött esetleg meg; bábuk vagyunk, akinek a végtagjait mások rángatják; ki a nagy ember és ki a kezében levő kicsi. A grafikákat ki-ki lelki alkata szerint értelmezheti.

A visszaemlékezések után egy rövid nekrológot olvashatunk Réhon József-ről, aki nem alapítója, de örök támogatója volt az Egyesületnek. Ezt követi a szokásos Kölcsey hírek rovat, amely a 2020-as év terveinek megvalósult, de főleg– a járvány miatt– a meg nem valósultakról szól.

Tartalmas a folyóirat, érdemes elmenni a január 21-i bemutatóra, vagy ezt megnézni ugyanabban az időben online módon az aradi RMDSZ Facebook oldalán.

Piroska István

Nyugati Jelen, 2021, január 18.